

Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika.

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO

(Číslo: 2795/14 - 3.4/ml)

vydané Ministerstvom životného prostredia SR podľa § 37 zákona č. 24/2006 Z. z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

TRANSPETROL, akciová spoločnosť

2. Identifikačné číslo

910 712

3. Sídlo

Šumavská 38, 821 08 Bratislava 2, Slovenská republika

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4
Tupá – Maďarská republika.

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je zabezpečiť k ruskému ropovodu DRUŽBA rovnocennú alternatívnu dopravnú trasu surovej ropy do Slovenskej republiky. Uvažovaný cieľ sa dosiahne rekonštrukciou a modernizáciou jestvujúcej trasy ropovodu medzi slovenskou obcou Tupá a maďarským mestom Százhalombatta.

3. Užívateľ

Transpetrol, a. s., Bratislava

4. Umiestnenie

Kraj	Nitriansky
Okres	Levice
Región	Hont (Poiplie)
Obce	Tupá, Hrkovce, Šahy vrátane mestskej časti Tešmak
Katastrálne územie-	Hrkovce, Šahy

Trasa zrekonštruovaného ropovodu povedie tak, ako v súčasnosti z Maďarskej republiky a bude pokračovať lokalitou, ktorá je situovaná v juhozápadnej časti Slovenska, konkrétne vo východnej časti Nitrianskeho samosprávneho kraja, do prečerpávacej stanice v Tupej.

5.Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Predpokladaný termín začatia rekonštrukcie júl 2014

Predpokladaný termín ukončenia rekonštrukcie december 2014

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom riešenia správy o hodnotení je rekonštrukcia a modernizácia existujúceho ropovodu, navrhovateľ v súčasnosti neuvažuje o termíne ukončenia jeho prevádzky. V prípade ukončenia navrhovanej činnosti bude musieť prevádzkovateľ zaistiť demontáž ropovodu a súvisiacich zariadení. Optimálnym sa javí uzatvorenie zmluvy s organizáciou, ktorá má na výkon takejto činnosti platné oprávnenie, pričom súčasťou zmluvy by mala byť aj dohoda o opatreniach, ktorými sa zabezpečí ochrana jednotlivých zložiek životného prostredia pred ich kontamináciou. Konkrétne opatrenia bude možné špecifikovať v súlade s legislatívnymi predpismi na ochranu životného prostredia, ktoré budú platné v čase, keď taká situácia nastane.

6. Stručný opis technického a technologického riešenia

V súčasnosti sa ropa do Slovenskej republiky dopravuje dvomi vetvami ropovodu Družba, pričom hlavnou je ropovod, ktorým sa dopravuje ropa z Ruska cez Ukrajinu. Druhou je vetva pôvodne ropovodu Družba I., ktorá v súčasnosti spája slovenskú prečerpávaciu stanicu 4 Tupá (v ďalšom texte už len PS Tupá) s maďarskou rafinériou Duna v meste Százhalombatta, kde sa napája na ropovod Adria, ktorým sa dopravuje ropa z chorvátskeho prístavu Omišalj. V súčasnosti ropovod Družba I. slúži na núdzovú prepravu ropy z ropovodu Adria v situáciách, keď je množstvo ropy dodávanej z Ruska znížené alebo prerušené.

Množstvo ropy dopravené ropovodom Adria sa meria na meracej stanici ropy (MSR) v maďarskom meste Százhalombatta a kontrolné merania sa uskutočňujú v PS Tupá. PS Tupá je hlavným centrom pre riadenie prevádzky a údržby slovenskej časti ropovodného systému Družba a v jej areáli sa nachádzajú nadzemné skladovacie nádrže ropy. Z PS Tupá sa ropa dopravuje cez PS 5 Bučany do Českej republiky. Z PS 5 Bučany vedie odbočka do spoločnosti Slovnaft.

Ropa patrí k najdôležitejším surovinám pre chemický priemysel a jej spracovaním v rafinériách sa získavajú strategicky významné výrobky predovšetkým pohonné hmoty a vykurovacie, priemyselné a motorové oleje a aj ďalšie organické chemikálie. Jediným správcom ropovodného systému vrátane prečerpávacích staníc v SR je spoločnosť Transpetrol (v ďalšom texte už len Transpetrol) a jedinou slovenskou rafinérsko-petrochemickou spoločnosťou je Slovnaft (v ďalšom texte už len Slovnaft), ktorý za rok spracuje 6 miliónov ton ropy. Súčasná prepravná kapacita ropovodu na maďarsko – slovenskom úseku umožňuje z ropovodu Adria dopraviť na Slovensko ročne cca 3 milióny ton ropy. V dôsledku toho sú v súčasnosti Slovenská republika aj bratislavská rafinéria závislé na dovoze ropy z Ruska. Túto rizikovú skutočnosť chce navrhovateľ v spolupráci so Slovnaftom a maďarskou ropnou a plynárenskou spoločnosťou MOL (v ďalšom texte už len MOL) odstrániť modernizáciou slovensko – maďarského úseku ropovodu, ktorý je v ďalšej časti záverečného stanoviska nazývaný Adria.

Technické riešenie

Ropovod Adria predstavuje medzinárodnú tranzitnú technicky zabezpečenú potrubnú trasu pre dopravu surovej ropy. V zmysle § 139 ods. 3) písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov sú ropovody klasifikované ako líniové stavby.

Riešený úsek ropovodu bol uvedený do prevádzky ešte v roku 1964. Hoci životnosť ropovodov nie je limitovaná, kontrolné skúšky vykonané v rokoch 1988 a 2007 prostredníctvom tzv. ježkov (intelligent pig) preukázali, že jeho technický stav už nie je vyhovujúci. Modernizácia ropovodu na území Slovenska sa uskutoční jeho rekonštrukciou,

ktorá bude spočívať jednak v demontáži prevažnej časti existujúceho potrubia a jeho nahradení novým potrubím s vyššou menovitou svetlosťou a s vyšším menovitým tlakom a jednak vo vybudovaní novej trasy. V súčasnosti ropovod (v posudzovanej správe o hodnotení a vo výkresovej dokumentácii je nazývaný a označovaný ako ropovod Družba I. alebo ropovod DN 400 alebo ropovod Družba I. DN 400) na území Slovenska meria 8,97 km. Od PS v Tupej bude trasa rekonštruovaného ropovodu kopírovať súčasnú trasu ropovodu v dĺžke 8,547 km. V tomto kilometri je umiestnená armatúrna šachta Tešmak a od nej povedie ropovod novou trasou, ktorá je v správe o hodnotení riešená variantne.

Ropovod je uložený v zemi a celá jeho rekonštrukcia sa bude uskutočňovať vo vonkajšom prostredí. Postupnosť jednotlivých činností bude nasledovná:

Trasa od PS Tupá po armatúrnu šachtu Tešmak v km 8,547

Vybudovanie súvisiacich obslužných zariadení

Pozdĺž trasy ropovodu sa vybuduje 18 m široký *pracovný pruh* ktorý bude plniť úlohu dočasnej pracovnej plochy na okraji ktorej bude dočasne uložená odňatá ornica a na ktorú sa bude prechodne ukladať vyčistené demontované potrubie aj nové rúry. Na pracovnom pruhu budú umiestnené stavebné mechanizmy a budú sa na ňom vykonávať aj práce spojené s úpravou nových rúr a ich montážou pred uložením do ryhy. Pracovný pruh bude slúžiť aj ako cesta pre prístup a odsun stavebných mechanizmov a pre nákladné automobily, ktoré budú odvážať demontované potrubie a privážať nové potrubia.

Pozdĺž trasy ropovodu sa vybudujú štyri dočasné *skladovacie plochy* (vo výkresovej dokumentácii nazvané skládky materiálu) s plochou à 1 500 m² na ktoré sa budú privážať rozrezané kusy demontovaného potrubia.

Tesne vedľa trasy súčasného ropovodu sa vykope *ryha* (žľab), ktorá bude 1,2 m hlboká a ktorej dno bude široké 1.4 m. Jej súčasťou budú šachty s rozmermi 1,5 x 2,0 x 2,2 m (dĺžka, šírka, hĺbka), ktoré budú od seba vzdialené cca 12 m.

Vyčistenie pôvodného potrubia

Zvyšky ropy sa z ropovodu odstránia buď tak, že sa vytlačia do prijímacej komory v PS Tupá alebo sa odčerpajú do autocisterien, ktorými sa odvezú do PS Tupá. Následne sa vnútorné časti potrubia ešte mechanicky očistia.

Odstránenie pôvodného potrubia

Vybrané vyčistené potrubie sa rozreže na cca štyri metre dlhé kusy a odvezie sa na najbližšiu skladovaciu plochu, na ktorej sa z nich odstránia izolácie. Odpadové rúry sa budú odvážať do Kovošrotu a odpadové izolačné materiály na riadenú skládku odpadov.

Uloženie nového potrubia

Jednotlivé diely rúr sa budú zvärať na pracovnom pruhu, bezchybnosť zvarov sa bude kontrolovať nedeštruktívnou skúškou prežiarení. Nové potrubie sa uloží do pripravenej ryhy v ktorej vytvorí jednu súvislú potrubnú trasu s vnútorným priemerom DN 450, ktorá sa zasype vykopanou zemínou.

Monitorovanie množstva ropy prepraveného medzi jednotlivými šachtami, prevádzkových parametrov ropovodu a diaľkové ovládanie uzatváracích trasových armatúr bude zabezpečené tak ako dosiaľ, existujúcim optickým prenosovým káblom, ktorý je uložený v zemi v samostatnom kanáli, ktorý vedie súbežne s trasou ropovodu.

Záverečné práce

Budú spočívať v rekultivácii dotknutého územia.

Trasa od armatúrnej šachty Tešmak v km 8,547 po bod napojenia v Maďarskej republike

Nakladanie s pôvodným potrubím

Zo súčasnej trasy ropovodu sa odčerpajú zvyšky ropy a vnútorné časti potrubia sa mechanicky očistia, jeho konce sa hermeticky utesnia a vyčistené nefunkčné potrubie zostane v zemi.

Vybudovanie súvisiacich obslužných zariadení

Na brehu rieky Ipeľ na území SR sa na ploche cca 3 200 m² pripraví *manipulačná plocha*, na ktorú sa umiestnia vrtné zariadenie a súvisiace pomocné technické zariadenia. Tieto zariadenia sa dopravlia po spevnenej *prístupovej ceste*, ktorá sa vybuduje medzi existujúcou poľnou cestou a manipulačnou plochou.

Zemina vyvŕtaná z novej trasy ropovodu sa bude prechodne zhromažďovať v *štartovacej jame*.

Vybudovanie novej trasy ropovodu – variantné riešenie

V oboch variantoch sa v úseku medzi armatúrnou šachtou Tešmak a štartovacími bodmi A a B vykope nová ryha, do ktorej sa uloží nové potrubie s vnútorným priemerom DN 450. Výkopové práce a uloženie potrubia sa uskutočnia rovnakým spôsobom ako pri príprave ryhy na trase od PS Tupá po armatúrnu šachtu Tešmak.

Nová trasa ropovodu bude križovať rieku Ipeľ, ktorá tvorí hranicu s Maďarskom. Na jej prekonanie sa použije technológia horizontálne riadeného vŕtania, ktorá bude pozostávať z nasledovných fáz:

1. pilotný vrt, vŕtanie – na brehu rieky Ipeľ na území SR sa bude zemina rozrušovať vŕtaním vrtnou hlavicom, čím sa vytvorí vodiaci vrt, ktorý povedie popod koryto rieky Ipeľ. Do vŕtaného otvoru sa bude privádzať bentonitový kal, ktorý bude jednak chlaďať a mazať vrtné zariadenie a jednak bude pomocným potrubím vyplavovať vyvŕtanú zeminu do štartovacej jamy;
2. po dosiahnutí koncového bodu vŕtania na brehu rieky Ipeľ na území Maďarska sa vodiaci vrt rozširovacou hlavicom rozšíri na požadovaný priemer. Aj počas rozširovania sa bude celý vrt naplňať bentonitovým kalom, ktorého pôsobením sa budú spevňovať steny vrtu, upchávať póry v zemine a odstraňovať prebytočnú zemina, ktorá sa bude spolu s prebytočným kalom pomocným potrubím transportovať do štartovacej jamy;
3. zatiahnutie ropovodného potrubia do pripraveného vrtu;

Technológia uloženia potrubia *pod koryto* rieky Ipeľ je pre obidva varianty rovnaká. Variantnosť riešenia spočíva v rozdielnom umiestnení východiskového bodu v ktorom sa začne („odštartuje“) bezvýkopové vŕtanie a v rozdielnom vedení (umiestnení) trasy ropovodu (vrtu) pod korytom Ipeľ do bodu napojenia na ropovod v Maďarsku. Porovnanie vzdialeností navrhovaných variantov od štartovacieho bodu A vo variante A a od štartovacieho bodu B vo variante B je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

hodnotený parameter	variant A [m]	variant B [m]
dĺžka trasy od AŠ po štartovací bod	311	347
dĺžka trasy od štartovacieho bodu po hranicu Slovenskej a Maďarskej republiky (SR/MR)	245	150
celková dĺžka novej trasy ropovodu na území SR	555	497
dĺžka trasy od hranice SR/MR po bod napojenia v MR	598	639
celková dĺžka podvŕtania pod korytom Ipeľ	843	789

AŠ = armatúrna šachta Tešmak

Súčasný ropovod križuje rieku Ipeľ v km 8, 988 trasy, trasa navrhovaná vo variante A by križovala Ipeľ v km 9,102 a trasa navrhovaná vo variante B by križovala Ipeľ v km 9,044.

Nadväzujúcu rekonštrukciu ropovodu Adria v Maďarsku od bodu napojenia na maďarskom brehu rieky Ipel' bude zabezpečovať Maďarská republika a nie je predmetom riešenia posudzovanej správy o hodnotení (ďalej len SOH).

Umiestnenie optického kábla

Pomocné potrubie na transportovanie vyvŕtanej zeminy a prebytočného bentonitového kalu sa po skončení vŕtácich a súvisiacich prác vyčistí a využije na uloženie ocelevej chráničky DN 160 a trubky pre uloženie optického prenosového kábla.

Do jestvujúcich armatúrnych šácht pri PS Tupá a pri Tešmáku budú osadené nové uzatváracie armatúry, ktorými bude možné regulovať prietok ropy a meniť smer jej toku.

Realizáciou navrhovaných opatrení vznikne ropovod s menovitou svetlosťou (priemerom) DN 450, menovitým tlakom PN 6,3 MPa a prepravnou kapacitou 6 miliónov ton ropy za rok, ktorý bude umožňovať aj obrátený smer dopravy ropy, to znamená zo Slovenska do Maďarska prípadne ostatných nadväzujúcich krajín.

Technické parametre ropovodu Adria v SR

opis parametra	existujúci stav	navrhovaný stav
dĺžka trasy na území v SR	8,97 km	9,102 resp. 9,044 km
menovitá svetlosť potrubia	DN 400 mm	DN 450 mm
maximálny prevádzkový tlak potrubia	4,9 MPa	6,3 MPa
prepravná kapacita ropy	3,5 miliónov ton/rok	6 miliónov ton/rok

Technologické riešenie

Výsledkom realizácie navrhovanej činnosti bude zemná dopravná potrubná stavba, ktorá je v zmysle stavebného zákona líniovou stavbou.

Z ustanovení § 2 písm. d) ods. 1. zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (IPKZ) vyplýva, že prevádzka ropovodu nepodlieha posudzovaniu podľa zákona IPKZ, pretože nie je uvedená v Zozname priemyselných činností, ktoré podliehajú posudzovaniu podľa zákona o IPKZ – Zoznam tvorí prílohu č. 1 k tomuto zákonu.

BAT

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom riešenia posudzovanej SOH nie je výrobná činnosť, nie je možné vykonať porovnanie parametrov *technologického* riešenia s hľadiskami pre určovanie najlepších dostupných techník (BAT = Best available technology).

Na prekonanie vodného toku sa použije progresívna bezvýkopová technológia horizontálne riadeného vŕtania (Horizontal Directional Drilling = HDD). K jej prednostiam patrí, že nenarušuje povrch terénu, ďalej možnosť pomocou elektronického riadiaceho systému priebežne počas celého vŕtania kontrolovať polohu aj natočenie vrtnej hlavice, a teda v prípade potreby okamžite reagovať na odchylenie od trasy alebo na výskyt terénnych prekážok. Dôležitú úlohu bude plniť aj vrtný bentonitový kal, pretože okrem spevnenia zeminy v stenách vrtu bude súčasne znižovať trenie medzi zeminou a ťažaným potrubím, a tým minimalizovať možnosti narušenia jeho povrchu.

Na základe vyššie popísaného je možné konštatovať, že návrh *technického* riešenia budovania novej časti trasy ropovodu Adria na území Slovenska je v súlade s dosiahnutým stupňom poznania pre obdobné zariadenia a jeho charakteristika postačuje na identifikáciu vplyvov

navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia a na posúdenie zmierňujúcich opatrení.

III. POPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

1. Vypracovanie správy o hodnotení

Navrhovaná činnosť predstavuje z hľadiska charakteru v prevažnej časti dotknutého územia pôvodnú činnosť a v časti dotknutého územia novú činnosť. Povinnosť vypracovať Zámer vyplynula navrhovateľovi z ustanovenia § 18 ods. (1) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v ďalšom texte už len zákon o posudzovaní), nakoľko v prílohe č. 8 k tomuto zákonu je v Zozname navrhovaných činností podliehajúcich posudzovaniu ich vplyvu na životné prostredie v odvetví 4. Chemický, farmaceutický a petrochemický priemysel v položke č. 13 uvedené, že potrubia na prepravu ropy s tlakom od 1 MPa podliehajú povinnému hodnoteniu.

Na základe odôvodnenej písomnej žiadosti navrhovateľa o upustenie od variantného riešenia navrhovanej činnosti, Ministerstvo životného prostredia SR (v ďalšom texte len MŽP SR) odbor environmentálneho posudzovania svojim listom č. 5209/13 - 3.4/ml z 19. 04. 2013 v súlade s § 22 ods. (7) zákona o posudzovaní, upustilo od požiadavky variantného riešenia **pôvodnej** trasy ropovodu a neupustilo od požiadavky variantného riešenia **novej** trasy ropovodu.

Zámer „Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika“ spracovali v júni 2013 pracovníci spoločností DOPRAVOPROJEKT a.s., divízia Bratislava III a Oil Gas Projekt s. r. o. z Popradu. Okrem nulového variantu bol v zámere posudzovaný jeden variant pôvodnej trasy ropovodu a v troch variantoch (A, B, C) návrh novej trasy ropovodu. Navrhovateľ Transpetrol v zmysle § 22 ods. (1) zákona o posudzovaní doručil v júli 2013 Zámer Ministerstvu ŽP SR ako príslušnému orgánu podľa § 54 ods. (2) písm. k) toho istého zákona.

Po predložení Zámeru skontroloval odbor environmentálneho posudzovania jeho náležitosti a listom č. 5209/13-3.4/ml z 24. 07. 2013 ho zaslal na zaujatie stanoviska všetkým zainteresovaným subjektom.

Navrhovaná činnosť je uvedená v 8. bode v prílohe č. 13 k zákonu o posudzovaní, ktorá obsahuje Zoznam činností podliehajúcich povinne medzinárodnému posudzovaniu z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie, presahujúcich štátne hranice.

Z ustanovení čl. 2 bod 2 Dohovoru o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne územie, ktorý bol vo februári 1991 prijatý vo fínskom meste Espoo (v ďalšom texte už len Dohovor Espoo) a z ustanovení 8. bodu Dodatku I k tomuto dohovoru, ako aj v zmysle 16. bodu prílohy I k Smernici Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, vyplýva, že vplyvy ropovodov s veľkou svetlosťou potrubia na životné prostredie presahujú štátne hranice, a preto podliehajú medzinárodnému posudzovaniu ich vplyvov na životné prostredie. MŽP SR listom č. 5209/2013-3.4/ml z 09. 09. 2013 informovalo maďarské Ministerstvo pre rozvoj vidieka o prebiehajúcom procese posudzovania rekonštrukcie a zvýšenia prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika. V areáli PS Tupá sa 09. 10. 2013 konala konzultácia medzi zástupcami Slovenskej a Maďarskej republiky o priebehu a stave zabezpečenia procesu posudzovania vplyvov rekonštrukcie ropovodu Adria na jednotlivé zložky životného prostredia s dôrazom na dotknuté územia sústavy NATURA 2000. Zástupcovia Maďarska oznámili, že maďarská strana sa nezapojí do slovenského procesu posudzovania. Túto skutočnosť potvrdilo maďarské Ministerstvo pre rozvoj vidieka

svojim listom č. KmF/379-10/2013 z 08. 11. 2013 v ktorom oznámilo, že maďarská strana **neuvažuje o účasti** na procese cezhraničného posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie.

Oznam so základnými údajmi o zámere bol zverejnený na internetovej stránke www.enviroportal.sk. Dotknuté obce:

- mesto *Šahy* informovalo verejnosť o zámere prostredníctvom webovej stránky www.sahy.sk a vyvesením verejnej vyhlášky na oznamovacej tabuli od 30. 07. do 19. 08. 2013;
- obec *Hrkovce* informovala verejnosť o zámere prostredníctvom webovej stránky www.hrkovce.sk a vyvesením verejnej vyhlášky na oznamovacej tabuli od 30. 07. do 19. 08. 2013;
- obec *Veľké Turovce* informovala verejnosť o zámere prostredníctvom webovej stránky www.velketurovce.sk a vyvesením verejnej vyhlášky na oznamovacej tabuli od 30. 07. do 19. 08. 2013;
- obec *Tupá* informovala verejnosť o zámere prostredníctvom webovej stránky www.tupa.sk a vyvesením verejnej vyhlášky na oznamovacej tabuli od 30. 07. do 19. 08. 2013;

Dotknuté mesto a obce v uvedených termínoch v súlade s § 23 ods. 3 zákona o posudzovaní sprístupnili zámer verejnosti. V meste Šahy ani v dotknutých obciach nepodal k zámeru nikto žiadne námietky ani pripomienky.

Účastníci procesu posudzovania zasielali Ministerstvu ŽP SR svoje písomné stanoviská k Zámeru v čase od 31. 07. do 26. 08. 2013.

Návrh rozsahu hodnotenia posudzovanej činnosti bol na MŽP SR v Bratislave prerokovaný 16. 09. 2013. Rozsah hodnotenia bol vydaný 17. 09. 2013 listom č. 5209/13 - 3.4/ml., v ktorom MŽP SR podľa § 30 zákona o posudzovaní v spolupráci s rezortným orgánom, povoluujúcim orgánom a po prerokovaní s navrhovateľom určilo pre ďalšie podrobnejšie hodnotenie vplyvu navrhovanej činnosti okrem nulového variantu t. j. stavu, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť neuskutočnila, aj varianty A a B. Variant C bol z dôvodov ochrany prírody vylúčený, pretože jeho realizácia by nezvratne ovplyvnila dotknuté územie sústavy NATURA 2000. MŽP SR v rozsahu hodnotenia okrem všeobecných podmienok určilo aj šesť špecifických požiadaviek, nestanovilo v ňom žiadny časový harmonogram a doručilo ho navrhovateľovi Transpetrol a. s. Bratislava, mestu Šahy, obciam Hrkovce, Tupá a Veľké Turovce, Slovenskému vodohospodárskemu podniku š. p. odštepny závod v Banskej Bystrici, MŽP SR odboru ochrany prírody a Ministerstvu hospodárstva SR sekcii energetiky.

Dotknuté obce v súlade s § 30 ods. 4 zákona o posudzovaní bezprostredne po doručení informovali verejnosť o určenom rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti.

Žiadny z účastníkov procesu posudzovania ani verejnosť si neuplatnili právo, ktoré im poskytuje § 30 ods. 5 zákona o posudzovaní, to znamená, že na MŽP SR neboli doručené žiadne pripomienky k rozsahu hodnotenia.

Správu o hodnotení „Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika“ spracovali pracovníci spoločností DOPRAVOPROJEKT a.s., divízia Bratislava III, Oil Gas Projekt s. r. o. z Popradu a EKOSPOL DM, s. r. o. z Turčianskych Teplíc a navrhovateľ ju v zmysle § 31 ods. 4 zákona o posudzovaní v januári 2014 v tlačovej aj elektronickej forme doručil Ministerstvu ŽP SR. V správe o hodnotení (v ďalšom texte už len SOH) je posúdený nulový variant, jeden variant pôvodnej trasy ropovodu a dva varianty (A a B) novej trasy ropovodu a sú v nej zapracované všeobecné podmienky a špecifické požiadavky z Rozsahu hodnotenia a požiadavky a odporúčania zo stanovísk účastníkov procesu posudzovania zámeru.

2. Rozoslanie a zverejnenie správy o hodnotení

MŽP SR svojim listom č. 275/14-3.4/ml z 08. 01. 2014 rozposlalo v súlade s § 33 zákona o posudzovaní SOH na zaujatie stanoviska všetkým zainteresovaným subjektom posudzovania: rezortnému orgánu – Ministerstvu hospodárstva SR, Bratislava, sekcia energetiky, povoľujúcemu orgánu – mestu Šahy, dotknutým obciam Tupá, Hrkovce a Veľké Turovce, dotknutým orgánom – Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š. p. Odštepny závod Banská Bystrica, Okresnému úradu v Leviciach, odborom starostlivosti o životné prostredie, cestnej dopravy a pozemných komunikácií, krízového riadenia a pozemkovému a lesnému odboru, Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky - Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre - Správa chránenej krajiny oblasti Ponitrie, Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky v Banskej Bystrici, Ministerstvu ŽP SR, odboru ochrany prírody a krajiny, Úradu Nitrianskeho samostatného kraja v Nitre, Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach, Obvodnému banskému úradu v Bratislave a Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru v Leviciach.

Oznam so základnými údajmi o SOH bol zverejnený na internetovej stránke www.enviroportal.sk. Mesto Šahy a dotknuté obce Hrkovce, Tupá a Veľké Turovce verejnými vyhláškami z 20. 01. 2014 informovali verejnosť o doručení SOH navrhovanej činnosti. Súčasťou vyhlášok bola kópia všeobecne zrozumiteľného záverečného hodnotenia zo SOH a pozvanie obyvateľov mesta a obcí na verejné prerokovanie SOH. Vyhlášky boli zvesené 20. 02. 2014.

MŽP SR listom č. 2795/14-3.4/ml zo dňa 21. 01. 2014 zaslalo Ministerstvu pre rozvoj vidieka Maďarskej republiky správu o hodnotení posudzovanej činnosti a súčasne ho požiadalo o vyjadrenie, či má ako dotknutá strana záujem zúčastniť sa verejného prerokovania správy o hodnotení na území Slovenskej republiky. Verejné prerokovanie sa konalo 19. 02. 2014.

Účastníci procesu posudzovania priebežne zasielali Ministerstvu ŽP SR svoje písomné stanoviská k SOH v čase od 17. 01. do 10. 02. 2014.

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou

Verejné prerokovanie správy o hodnotení podľa § 34 zákona o posudzovaní pre obyvateľov mesta Šahy a obcí Tupá, Hrkovce a Veľké Turany sa konalo dňa 19. 02. 2014 v zasadacej miestnosti Mestského úradu v Šahách za účasti zástupcu MsÚ Šahy Ing. Róberta Rakytu, zástupcu navrhovateľa Ing. Jána Šulku z Transpetrolu a. s. Bratislava, zástupcov spracovateľov Správy o hodnotení Ing. Mariána Šipoša z Dopravoprojekt-u a. s. divízia Bratislava III a Ing. Pavla Adamca z Oil Gas Projekt s. r. o. Poprad, Petra Pokorného zástupcu Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. Odštepny závod Banská Bystrica - Správa dolného Hrona a dolného Ipľa, Levice a Ing. Hengericsovej zástupkyne Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach. Na verejné prerokovanie neprišiel žiadny občan. Celkove bolo na verejnom prerokovaní šesť účastníkov.

Zástupca spracovateľov Správy o hodnotení Ing. Adamec podrobne informoval prítomných o zámere spoločnosti Transpetrol, o trase ropovodu, o jeho technických parametroch a plánovanom spôsobe realizácie. Pri prezentácii použil digitálnu techniku, fotodokumentáciu a mapy. Ing. Rakyta sa spýtal na plánovaný harmonogram výstavby. Ďalšie otázky už účastníci nepoložili, a preto zástupca MsÚ Šahy poďakoval prítomným za účasť a verejné prerokovanie ukončil.

V priebehu verejného prerokovania konaného dňa 19. 02. 2014 v Šahách neboli vznesené žiadne pripomienky ani vyjadrené záporné postoje k prerokovávanej Správe o hodnotení, ktoré by bránili jej realizácii. Z verejného prerokovania vyhotovil Ing. Rakyta písomný Zápis, ktorého kópiu dňa 05. 03. 2014 odoslal Dopravoprojekt-u a. s. divízia Bratislava III a na MŽP SR.

4.Stanoviská, pripomienky a odborné posudky predložené k správe o hodnotení

V súlade s § 35 zákona o posudzovaní boli do termínu spracovania odborného posudku a návrhu záverečného stanoviska na MŽP SR v Bratislave doručené nasledovné písomné stanoviská, rozhodnutia a vyjadrenia účastníkov procesu posudzovania:

Mesto Šahy , Hlavné námestie č. 1, 936 01 Šahy

Primátor mesta Šahy v liste č. 150/2013-výst. z 20. 08. 2013 uvádza, že mesto Šahy **PODPORUJE** zámer, nakoľko je v súlade s cieľmi a zámermi mesta Šahy.

Obec Tupá, Obecný úrad v Tupej, 935 84 Tupá

Starosta obce v liste č. 99/2013 z 20. 08. 2013 oznamuje, že obec Tupá so zámerom súhlasí bez pripomienok.

Obecný úrad Veľké Turovce, 935 81 Veľké Turovce

Starosta obce v liste č. 135/2013 zo 14. 08. 2013 oznamuje, že obec Veľké Turovce nemá námietky voči predloženému zámeru.

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Odštepny závod Banská Bystrica, Partizánska cesta 69, 974 98 Banská Bystrica

V svojom liste zn. CS32/2014CZ1856/2014-220 zo 06. 02. 2014 konštatuje, že k správe o hodnotení nemá pripomienky. Svoje požiadavky súvisiace s hĺbkou uloženia potrubia pri križovaní vodných tokov tak, ako boli dohodnuté v auguste 2013, požaduje rešpektovať a zapracovať do dokumentácie pre stavebné povolenie, ktorú žiada predložiť k vyjadreniu. Ďalej konštatuje, že pri spracovávaní ďalších stupňov riešenia navrhovanej činnosti je potrebné postupovať podľa platných legislatívnych predpisov (zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, z hľadiska odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd postupovať podľa NV SR č. 269/2010 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Okresný úrad Levice, odbor starostlivosti o životné prostredie, Dopravná č. 14, 934 03

Levice

V svojom liste č. OU-LV-OSZP-2014/00119-Če z 20. 01. 2014 zaujal za príslušné dotknuté úseky štátnej správy nasledovné stanoviská:

Úsek *vodnej správy* dáva nasledovné stanovisko:

- s navrhovanou činnosťou je možné súhlasiť za podmienky dôsledného dodržania príslušných ustanovení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a súvisiacich právnych predpisov na úseku vodného hospodárstva;
- pri demontáži existujúceho ropovodného potrubia je potrebné dôsledne dodržiavať ustanovenia § 39 zákona o vodách (zaobchádzanie s nebezpečnými látkami) a súvisiacich právnych predpisov t. j. vykonať všetky potrebné opatrenia, aby nedošlo k znečisteniu resp. k ohrozeniu čistoty povrchových a podzemných vôd dotknutej lokality;
- mechanizmy použité pri stavebných prácach musia byť v takom technickom stave, aby sa vylúčil únik ropných látok do podlažia alebo do povrchových vôd;
- stavebné práce týkajúce sa povrchových vodných tokov – Krupinica, Selecký potok, Lomocký potok (Olvár) a jeho odľahčovací kanál bude potrebné uskutočniť za podmienok stanovených správcom týchto vodných tokov a v zmysle podmienok súhlasu vydaného tunajším úradom podľa ustanovenia § 27 vodného zákona, pred vydaním stavebného povolenia;
- pri križovaní ropovodného potrubia s povrchovými vodnými tokmi rešpektovať príslušajúce ustanovenia zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov;

- ku križovaniu ropovodu s hraničným tokom Ipeľ (navrhovanému v dvoch variantoch) sa úsek vodnej správy nevyjadruje, nakoľko dotknutým orgánom pre tento úsek ropovodu je Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie;

Úsek *ochrany ovzdušia* nemá pripomienky k predloženej správe o hodnotení.

Úsek *odpadového hospodárstva* upozorňuje, že odvoz odpadu katalógové číslo 01 05 04 (vrtné kaly a odpady z vodných vrtov) na skládku TKO v Preseľanoch nie je možný, nakoľko mesto Šahy žiadnu takúto skládku neprevádzkuje, a preto je potrebné zabezpečiť zodpovedajúci spôsob zneškodnenia. V závere svojho stanoviska uvádza, že z hľadiska záujmov odpadového hospodárstva je s predloženou správou možné súhlasiť za dodržania nasledovných podmienok:

- so všetkými druhmi odpadov bude nakladané v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o odpadoch (predovšetkým §§ 18, 19, 40, 40c);
- na nakladanie s nebezpečným odpadom je potrebné udelenie súhlasu príslušným orgánom štátnej správy v odpadovom hospodárstve (§ 7 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch);
- priestory na zhromažďovanie odpadov budú zabezpečené v súlade s § 25 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z. z. a ďalších príslušných právnych predpisov;
- požaduje zabezpečiť zodpovedajúce zneškodnenie odpadu 01 05 04 (vrtné kaly);

Vyjadrenie posudzovateľky:

Počas prác na návrhu záverečného stanoviska spracovateľ SOH oznámil, že odpad katalógové číslo 01 05 04 vrtné kaly a odpady z vodných vrtov sa uloží na skládku odpadu ktorý nie je nebezpečný v Holej Stráži v katastrálnom území Vyškovce nad Ipľom v okrese Levice.

Úsek *ochrany prírody a krajiny* konštatuje, že:

- z pohľadu ochrany prírody budú záujmy pri navrhovanej činnosti dotknuté najmä pri budovaní pracovného pruhu a pri hĺbení ryhy pre uloženie potrubia, čo dočasne obmedzí voľný pohyb fauny a zasiahne do vysokej zelene v trase i pri križovaní s tokmi;
- rozsah nevyhnutného výrubu je potrebné spresniť po inventarizácii drevín za účelom povolenia ich výrubu v ďalšom stupni PD, kedy je potrebné vypracovať i projekt sadových úprav;
- realizácia stavby bude vykonávaná v mimo hniezdnom aj v mimo vegetačnom období, aby prípadné zásahy do prírody boli minimalizované v čo najväčšej miere;
- navrhované varianty A a B je možné považovať z hľadiska ochrany prírody za rovnocenné bez významných vplyvov na dotknuté CHVU Poiplie;
- z hľadiska ochrany EÚV Alúvium Ipľa sa javí šetrnejší variant B, nakoľko je kratší o 54 m;
- dôraz je potrebné klásť aj na monitoring druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany a to pred, počas ale aj po realizácii stavby;
- pred výstavbou je potrebné overiť výskyt hodnotných biotopov s následným určením spoločenskej hodnoty zničených a poškodených ich častí a to príslušnou organizáciou ochrany prírody a krajiny;
- je potrebné venovať sa i monitoringu výskytu invázných druhov a výsledky predkladať v čiastkových správach a po ukončení v záverečnej správe;
- v predloženej správe je časť týkajúca ochrany prírody spracovaná kvalitne a v náležitom rozsahu, preto za predpokladu, že sa činnosť bude vykonávať v intenciách predloženej správy, je možné s uvedenou stavbou súhlasiť.

Okresný úrad Levice, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, ul. L. Štúra č. 53, 934 03 Levice

V svojom stanovisku v liste č. OU-LV-OCDPK2-2014/00229-002 z 21. 01. 2014 uvádza, že k predloženej Správe o hodnotení nemá námietky pri dodržaní nasledovných podmienok:

- pri realizácii predložených zámerov pri zásahu do regionálnej cesty III/0661 Šahy – Veľké Turovce a II/52 Šahy – Veľký Krtíš je potrebné dodržať zákon č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov v nadväznosti na vyhlášku č. 35/1984 Zb., ako i príslušné STN;
- k územnému konaniu predmetnej stavby, v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov požaduje doložiť:
  - a) v zmysle § 11 ods. 2 povolenie výnimky zo zákazu činnosti v ochrannom pásme regionálnej cesty III/0661 a II/52;
  - b) v zmysle § 3b ods. 3 povolenie napojenia dočasných komunikácií na regionálne cesty III/0661 a II/52;
  - c) v zmysle § 3 ods. 5 písm. f) určenie dočasného dopravného značenia osadeného na regionálnych cestách III/0661 a II/52 počas realizácie napojenia dočasných komunikácií na cesty III/0661 a II/52;
- pri realizácii predloženého zámeru je pre cestu I. triedy v zmysle § 3 ods. 4 cestného zákona cestným správnym orgánom Okresný úrad v sídle kraja, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií;
- miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce, ako prenesený výkon štátnej správy;

Okresný úrad Levice, odbor krízového riadenia, ul. L. Štúra 53, 934 03 Levice

V svojom stanovisku č. OU-LV-OKR-2014/02058-2 zo 17. 01. 2014 uvádza, že z hľadiska civilnej ochrany obyvateľstva nemá pripomienky k Správe o hodnotení a nepožaduje povinné hodnotenie.

Okresný úrad Levice, pozemkový a lesný odbor, Dopravná 14, 934 03 Levice

V svojom liste č. OU-LV-PLO-2014/00314 zo 17. 01. 2014 oznamuje, že Správu o hodnotení odstupuje k vyhotoveniu písomného stanoviska Okresnému úradu Nitra odboru opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva, Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra.

Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát pôdohospodárstva, Štefánikova 69, 949 01 Nitra

V svojom liste č. OU-NR-OOP4-2014/011669 z 28. 01. 2014 konštatuje, že realizáciou zámeru nepríde k trvalému ani dočasnému odňatiu poľnohospodárskej pôdy ale iba použitiu poľnohospodárskej pôdy na dobu kratšiu ako 1 rok. V tomto prípade je potrebné v zmysle § 18 zákona požiadať príslušný Okresný úrad Levice, pozemkový a lesný odbor o stanovisko k použitiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky zámer na čas kratší ako jeden rok vrátane uvedenia poľnohospodárskej pôdy do pôvodného stavu. Súčasťou žiadosti musí byť bilancia skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy a návrh vrátenia poľnohospodárskej pôdy do pôvodného stavu. Pri výstavbe bude narušený pôdny horizont poľnohospodársky obrábanej pôdy, preto je potrebné túto skutočnosť zohľadniť a výstavbu uskutočňovať po zbere a počas vegetačného pokoja.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre, Správa chránenej krajinej oblasti Ponitrie, Samova ul. 3, 949 01 Nitra

V svojom stanovisku v liste č. 59/14 z 20. 01. 2014 okrem iného uvádza, že:

- z hľadiska ochrany prírody Správa o hodnotení obsahuje všetky relevantné informácie a kapitoly týkajúce sa záujmových oblastí ochrany prírody sú spracované v dostatočnom rozsahu;

- hodnotenie plnenia špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia bolo splnené; trasovanie stavby a technické riešenie boli navrhnuté spôsobom, aby bol minimalizovaný zásah do chránených území a záujmových prvkov ochrany prírody;
- sa stotožňuje s návrhmi, ktoré vyplývajú zo Správy o hodnotení.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 28 B, 974 01 Banská Bystrica

V svojom stanovisku č. ŠOP SR/174/2014 z 27. 01. 2014 uvádza, že sa stotožňuje s odborným stanoviskom č. 59/14 územne príslušného organizačného útvaru Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre, Správa chránenej krajiny oblasti Ponitrie.

Poznámka posudzovateľky: stanovisko č. 59/14 je uvedené v predchádzajúcom bode III.4.2.7.

Ministerstvo životného prostredia SR, odbor ochrany prírody, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

V svojom stanovisku č. 3889/2014-2.1, 4112/2014 z 23. 01. 2014 ODPORÚČA uviesť v záverečnom stanovisku aj v podmienkach územného a stavebného konania:

- rešpektovať navrhované opatrenie týkajúce sa realizácie výstavby mimo obdobia hniezdenia v CHVP Poiplie (v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 20/2008), výstavbu realizovať t. j. od 1. augusta do 1. marca;
- predmetnú činnosť v prípade zmien technológie alebo postupu konzultovať so Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky;

Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova 2A, 949 01 Nitra

V svojom liste č. ČZ - 1703/2014, ČS - 736/2014 zo 17. 01. 2014 okrem iného píše, že k oznámeniu o vypracovaní strategického dokumentu nemá pripomienky pri rešpektovaní nadradenej územnoplánovacej dokumentácie t. j. Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý bol schválený uznesením č. 113/2012 z 23. riadneho zasadania Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a ktorého záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č. 2/2012 zo dňa 14. mája 2012.

Nitriansky samosprávny kraj súhlasí bez pripomienok s rozsahom správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie v predloženom znení.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach, Komenského 4, 934 38 Levice

Regionálna hygienička v svojom liste D1/2014/00261 z 30. 01. 2014 konštatuje, že predložený zámer presahuje hranice územného obvodu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach a žiadosť odstupuje na vybavenie Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave ako dotknutému orgánu podľa § 5 ods. 4 písm. n/ zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Trnavská cesta 52, P. O. Box 45, 826 45 Bratislava

V svojom záväznom stanovisku v liste č. OHŽP – 387/2014 z 10. 02. 2013 (zrejme prieklep – poznámka posudzovateľky) oznamuje, že so správou o hodnotení súhlasí. Ďalej uvádza, že vzhľadom na to, že v hodnotení vplyvov posudzovanej činnosti na obyvateľstvo (tabuľka 8) sa uvádza, že vplyv predmetnej činnosti na zdravie obyvateľstva je málo významný a počas rekonštrukcie len hluk predstavuje strednú významnosť vo vzťahu k zdraviu, odporúča doplniť kapitolu IV. Opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie bod 2. Technické opatrenia o text:

- zabezpečiť pri výstavbe aj prevádzke dodržanie vyhlášky MZ č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí;
- stavebné práce v blízkosti obytnej zóny realizovať mimo nočných hodín;

Obvodný banský úrad v Bratislave, Mierová 19, 821 05 Bratislava

V svojom stanovisku č. 145-185/2014 z 21. 01. 2014 oznamuje, že k správe o hodnotení nemá námietky.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Leviciach, Požiarnická 7, 934 01 Levice

V svojom stanovisku č. ORHZ-LV1-50/2014 z 27. 01. 2014 konštatuje, že z hľadiska ochrany pred požiarmi nepredpokladá vznik negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Ministerstvo hospodárstva SR, sekcia energetiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava

V svojom liste č. 09996/2014-4100-4950 z 28. 01. 2014 oznamuje, že neuplatňuje voči správe o hodnotení pripomienky.

5. Vypracovanie posudku podľa § 36 zákona

MŽ SR svojim listom č. 2795/14-3.4/ml zo 14. 02. 2014 podľa § 36 ods. 2 zákona o posudzovaní určilo za spracovateľa posudku Ing. Elenu Lamačkovú, zapísanú podľa vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z. z. v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie pod číslom 165/97-OPV.

Spracovateľka odborného posudku použila pri jeho spracovávaní zámer a posudzovanú správu o hodnotení vrátane príloh k nim, doručené stanoviská k zámeru aj správe o hodnotení, zápis z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, informácie z konzultácií s pracovníkmi navrhovateľa aj spracovateľov a využila tiež údaje a informácie z odbornej literatúry, internetových stránok, legislatívy ako aj vlastné poznatky a skúsenosti, ktoré získala pri príprave a realizácii podobných prevádzok v tejto oblasti činnosti.

Spracovateľka vypracovala posudok podľa hodnotiacich okruhov uvedených v § 36 ods. 6 písm. a) až g) zákona o posudzovaní, v období od 22. 02. do 17. 03. 2014. Súčasťou posudku je návrh záverečného stanoviska tak, ako stanovuje § 36 ods.7 zákona o posudzovaní.

Spracovateľka odborného posudku **odporučila uskutočniť realizáciu variantu B** navrhovanej činnosti „Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika“, ktorej účelom je rekonštrukcia a modernizácia trasy ropovodu Adria medzi slovenskou obcou Tupá a maďarským mestom Százhalombatta.

Posudok bol doručený Ministerstvu ŽP SR 17. 03. 2014. Odporúčania a závery z odborného posudku boli využité ako podklad pri spracovávaní kapitoly VI.3 záverečného stanoviska.

IV. KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

Základ pre hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti tvorili komplexná charakteristika súčasného stavu záujmového územia a jeho záťaž. Na základe výsledkov hodnotenia sa počas prevádzky navrhovanej činnosti očakávajú nasledovné negatívne a pozitívne vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia.

Vplyvy na ovzdušie

Emisie v priebehu výstavby

Za *mobilitné* zdroje znečisťovania ovzdušia bude možné považovať dopravné prostriedky a stavebné mechanizmy, ktoré budú zabezpečovať stavebné, vrtné a súvisiace práce, odvoz demontovaného a dovoz nového potrubia a stavebného materiálu a odvoz jednorazových odpadov a ktoré budú znečisťovať ovzdušie výfukovými plynmi a tuhými znečisťujúcimi látkami (TZL). Stavebné práce si vyžadujú výkopy a terénne úpravy rozsiahleho charakteru ale nebudú spojené s asanáciou jestvujúcich ani s budovaním nových stavebných objektov.

Samotný priestor staveniska bude spôsobovať prašnosť v čase vykonávania stavebných prác a terénnych úprav a z dočasne uložených sypkých materiálov, a preto je možné označiť ho za *plošný zdroj znečisťovania ovzdušia*.

V čase ukončenia prác na SOH aj na návrhu záverečného stanoviska by stanovenie množstva takto emitovaných škodlivín a prachových úletov spolu s určením doby ich pôsobenia bolo možné stanoviť len nekvalifikovaným odhadom. Vzhľadom na rovinatý terén a charakter výstavby a dobu jej trvania nebude potrebné vykonať žiadnu podrobnú analýzu týchto zdrojov znečisťovania. V priebehu celej výstavby by mal dodávateľ stavebných prác zaisťovať účinné čistenie ním používaných prístupových komunikácií a priebežne zaisťovať ich zjazdnosť a údržbu.

Emisie z prevádzky navrhovanej činnosti

Z hľadiska charakteru činnosti

- trasa slovenskej časti ropovodu od PS Tupá po armatúrnu šachtu Tešmak v km 8,547 nepredstavuje v dotknutom území novú činnosť ani zmenu jeho funkčného využitia;
- trasa slovenskej časti ropovodu od armatúrnej šachty Tešmak po bod napojenia v Maďarsku predstavuje v dotknutom území novú činnosť ale nie zmenu jeho funkčného využitia;

1. Stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia

Technologický zdroj

Prevádzka ropovodu nespĺňa kritéria pre zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré sú uvedené v § 3 ods. 1 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší, čiže realizáciou navrhovanej činnosti nevznikne žiadny technologický stacionárny zdroj znečisťovania ovzdušia.

Energetický zdroj

V rámci navrhovanej činnosti nevznikne žiadny energetický zdroj znečisťovania ovzdušia.

2. Mobilné zdroje znečisťovania

Mobilné zdroje znečisťovania sa nebudú vyskytovať, pretože ropa sa bude dopravovať výlučne uzatvoreným potrubným rozvodom uloženým v zemi.

3. Plošné zdroje znečisťovania

V rámci navrhovanej činnosti nevznikne žiadna plocha z ktorej by unikali znečisťujúce látky.

4. Prachové úlety

Tento druh odpadov nebude pri navrhovanej činnosti vznikať.

Vyhodnotenie z hľadiska ochrany ovzdušia:

Pri štandardnej prevádzke ropovodu nebudú – tak ako v súčasnosti – do ovzdušia vypúšťané žiadne znečisťujúce látky. Prevádzka rekonštruovaného ropovodu nespôsobí zmeny a už vôbec nie zníženie kvality okolitého ovzdušia, čo je v plnom súlade s ustanoveniami zákona o ovzduší, ktorého zmyslom podľa § 5 ods. 1) je udržať dobrú kvalitu ovzdušia.

Vplyvy na podzemné a povrchové vody

Tak ako súčasný tak aj rekonštruovaný ropovod bude križovať (prekonávať) štyri *vodné toky*:

- rieku Krupinica v km 2,85 trasy (riečny km 1,3) a jej protipovodňovú hrádzu;
- Selecký potok v km 3,6 trasy (riečny km 1,8);
- Olvár (Lomocký potok) v km 7,66 trasy (riečny km 2,2) a jeho odl'ahčovací kanál;
- rieku Ipel' v km 9,102 trasy resp. v km 9,044 trasy. V mieste križovania pretína ropovod štátnu hranicu medzi Slovenskou a Maďarskou republikou;

Prechod rieky Krupinica sa vykoná prekopaním jej koryta a potrubie sa uloží 2,4 m pod dnom koryta rieky. Následne sa potrubie zaťaží proti vyplaveniu, zasype a dno rieky a jej

brehy narušené výkopom sa vyložia betónovými vegetačnými tvárniciami, ktoré budú zaistiť ich stabilitu. Križovanie ochrannej hrádze sa uskutoční pretlačením chráničky DN 600 v hĺbke 2,5 m pod vzdušnou päťou hrádze a nasunutím ropovodného potrubia do chráničky. Potrubie bude v chráničke vystreďené strediacimi objímkami a konce chráničky budú utesnené proti vnikaniu vody. Na koncoch chráničky budú umiestnené kontrolné trubky pomocou ktorých sa zistí prípadná prítomnosť vody a ropy v medzikruží medzi chráničkou a ropovodom.

Pri križovaní ropovodu so Seleckým potokom a s Olvárom (Lomockého potokom) vrátane jeho odľahčovacieho kanála sa uplatní technológia uloženia potrubia zhybkou v hĺbke 1,7 m pod dnom potokov aj kanála. Následne sa potrubie zabezpečí proti vyplaveniu a zasype sa do úrovne dna týchto potokov aj kanála.

Spôsob prekonania rieky Ipel' je popísaný v bode II.6.1 Technické riešenie. Potrubie ropovodu bude uložené 6 m pod korytom rieky Ipel' a cca 11 m pod terénom a nijakým spôsobom nezasiahne do toku Ipľ'a.

Ropovodné potrubie bude križovať dve *regionálne cesty*:

- cesta III/0661 Šahy – Veľké Turovce v km 4,09 trasy (cestný km 0,7);
- cesta II/527 Šahy – Veľký Krtíš v km 8,45 trasy (cestný km 3,7);

Križovanie obidvoch ciest sa zrealizuje nasunutím ropovodného potrubia do pôvodných chráničiek DN 600. Konce chráničiek budú utesnené tesniacimi manžetami, ktoré budú brániť vnikaniu vody. Na koncoch chráničiek budú umiestnené kontrolné trubky pomocou ktorých sa zistí prípadná prítomnosť vody a ropy v medzikruží medzi chráničkou a ropovodom.

Ropovodné potrubie bude križovať *železničnú trať* Zvolen – Šahy na výstupe z PS Tupá v km 0,1 trasy (železničný km 6,492). Pod traťou sa už nachádza pretláčacia rúra DN 700, do ktorej sa nasunie chránička DN 600 s klznými objímkami a do chráničky sa nasunie nové ropovodné potrubie vybavené klznými objímkami. Konce pretláčacej rúry aj chráničky budú utesnené tesniacimi manžetami a vybavené kontrolnými trúbkami, pomocou ktorých sa zistí prípadná prítomnosť vody a ropy v medzikruží medzi chráničkou a ropovodom. Priestor medzi stenami pretláčacej rúry a chráničky bude vyplnený betónom.

V dôsledku svojej škodlivosti pre vodné prostredie a vodné organizmy je ropa podľa 7. bodu prílohy č. 1 (Zoznam I) k zákonu č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov (v ďalšom texte už len zákon o vodách) klasifikovaná ako obzvlášť škodlivá látka, t. j. látka ktorá by v prípade úniku ohrozila kvalitu a zdravotnú bezchybnosť vôd. Stavebné riešenie ropovodu aj jeho prevádzka sú v posudzovanej SOH riešené v súlade s ustanoveniami § 39 a § 40 zákona o vodách a s ustanoveniami vyhlášky MŽP SR č. 100/2005 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd, čiže ropovod bude stabilný, nepriepustný, odolný a stály voči mechanickým, tepelným, chemickým, biologickým a poveternostným vplyvom a konštruovaný v súlade s požiadavkami súvisiacich slovenských technických noriem a legislatívnych predpisov. Splnenie týchto podmienok umožní používať nový ropovod na prepravu ropy.

Bezchybnosť zvarov potrubia sa bude kontrolovať nedeštruktívnou skúškou prežiarení ešte na pracovnom pruhu, čiže do zeme sa bude ukladať nepriepustné potrubie, čím sa výrazne eliminujú možnosti prípadných únikov ropy.

Po zasypaní potrubia a pred jeho uvedením do prevádzky sa uskutoční hydrostatická skúška na pevnosť a tesnosť potrubnej trasy, pri ktorej sa do potrubia napustí cca 1 360 m³ vody z rieky Ipel'. Po skončení testovania sa voda vráti späť do rieky.

Spôľahlivosť a bezpečnosť prevádzky ropovodu budú trvalo zabezpečené prvkami aktívnej a pasívnej ochrany, ktorými budú:

1. napojenie na centrálny automatický riadiaci systém v PS Tupá;
2. identifikovanie netesností a únikov ropy metódou poklesu tlaku;
3. protikorózna ochrana, ktorá bude zaistená dvomi spôsobmi
  - katódovou ochranou - pripojením ropovodného potrubia na existujúce stanice katódovej ochrany;
  - ochranou povrchov potrubia - vnútorný povrch oceleového potrubia bude chránený epoxidovým povlakom, vonkajší povrch potrubia bude chránený trojvrstvou polyetylénovou izoláciou a tri milimetre hrubou vrstvou izolácie zo syntetickej živice vystuženou sklenenými vláknami, ktorá je odolná voči oteru.

Trasa ropovodu nenarúša žiadne pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov

Za bežných prevádzkových stavov nebudú pri preprave ropy vznikať žiadne kvapalné odpady.

Vyhodnotenie z hľadiska ochrany vôd

Na základe uvedených opatrení je možné konštatovať, že za štandardných prevádzkových stavov nebude mať preprava ropy vplyv ani na hydrologické ani hydrogeologické pomery v uvažovanom území, ani na výdatnosť vodných zdrojov ani na výšku hladiny podzemnej vody a že povrchové ani podzemné vody nebudú navrhovanou činnosťou negatívne ovplyvnené.

Odpadové hospodárstvo

Odpady v priebehu výstavby

Terén uvažovaného pozemku je rovinný, nezastavaný, nenachádzajú sa na ňom žiadne objekty ani ich pozostatky. Odpadové látky vo forme tzv. jednorazových odpadov vzniknú pri stavebných a vŕtacích prácach. Pôjde predovšetkým o cca 536,2 t demontovaného vyčisteného oceleového potrubia zo súčasného ropovodu, ktoré sa predá do Kovošrotu. Zhodnotí sa teda v súlade s prílohou č. 2 k zákonu č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (v ďalšom texte už len zákon o odpadoch), konkrétne v súlade s položkou R4 – Recyklácia alebo spätné získavanie kovov a kovových zlúčenín. Pri vŕtaní trasy ropovodu pod korytom rieky Ipel' HDD technológiou bude vznikať odpadový bentonitový kal zmiešaný z vyvŕtanou zeminou, ktorý sa bude čistiť v recyklačnom zariadení, ktoré bude umiestnené na manipulačnej ploche vytvorenej pri šartovacom bode. Recyklačné zariadenie bude pozostávať zo sústavy sít a centrifúg, v ktorých sa bentonitový kal vyčistí (zbaví sa zeminy) a bude sa vracat' späť do vŕtaného otvoru. Odpadová inertná jemnozrnná zemina bez organických prímiesí bude v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z. z. ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov (v ďalšom texte už len Katalóg odpadov) zaradená pod číslom 01 05 04 – vrtné kaly a odpady z vodných vrtov, kategória odpadu ostatný „O“. Pri realizácii variantu A vznikne cca 900 t a pri realizácii variantu B vznikne cca 800 t tohto odpadu. Celé množstvo sa zneškodní v súlade s prílohou č. 3 k zákonu o odpadoch a v nej s položkou D1– uložením na skládku odpadu ktorý nie je nebezpečný v Holej Stráži v katastrálnom území Vyškovce nad Ipľom v okrese Levice. Na skládke sa využije pri jej rekultivácii ako krycia vrstva (prekrývkový inertný materiál).

Konkrétne druhy stavebných odpadov a ich množstvá vyšpecifikuje vybraný dodávateľ stavebných prác a zároveň navrhne aj spôsob ich zneškodnenia, ktorý pred začatím stavby písomne predloží na schválenie miestne príslušnému Okresnému úradu Levice, odboru starostlivosti o životné prostredie – úseku odpadového hospodárstva.

Pri stavebných prácach nevznikne žiadna odpadová výkopová zemina, pretože všetka dočasne odňatá ornica aj výkopová zemina z ryhy sa vráti na pôvodné plochy.

Odpady z prevádzky ropovodu

Za štandardných prevádzkových stavov nebudú pri doprave ropy uzatvoreným potrubným systémom uloženým v zemi vznikať ani tuhé ani kvapalné odpady ani prachové úlety ani plynne exhaláty. Približne raz za 5 až 10 rokov budú pri čistení ropovodného potrubia vznikať odpady obsahujúce olej, ktoré budú podľa Katalógu odpadov zaradené pod číslom 16 07 08, kategória odpadu nebezpečný „N“ a odpady katalógové číslo 15 02 02 – absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami, kategória odpadu nebezpečný „N“. Tieto odpady sa budú tak ako v súčasnosti, zneškodňovať subdodávateľsky, to znamená, že navrhovateľ ako ich pôvodca sa riadi ustanoveniami § 19 ods. (1) písm. f) zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov a na základe písomných zmlúv odpady odovzdáva firmám, ktoré vlastní platné oprávnenie na nakladanie suvedenými druhmi odpadov a súhlas na prevádzkovanie zariadení na ich zhodnotenie alebo zneškodňovanie podľa ustanovení § 7 zákona o odpadoch

Vyhodnotenie z hľadiska nakladania s odpadmi

Spôsob nakladania s odpadovými látkami je navrhovaný v plnom súlade s ustanoveniami zákona o odpadoch, ktorého zmyslom podľa § 3 ods. 1 písm. c) je materiálovo zhodnotiť čo najväčšie množstvo vznikajúcich odpadov a podľa písm. e) zneškodniť odpad spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujúcim životné prostredie.

Hluk a vibrácie

Počas stavebných prác bude mierne zvýšená hlučnosť z pohybu nákladných motorových vozidiel a stavebných mechanizmov a z činnosti stavebných a vŕtacích mechanizmov.

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, prípustná hodnota ekvivalentnej hladiny A akustického zvuku vo vonkajšom prostredí závisí od kategórie územia, od charakteru užívania budov a od denného času. Dotknuté územie v zmysle tabuľky č. 1 prílohy k citovanej vyhláške patrí do IV. kategórie územia – územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov. Pre túto kategóriu je pre hluk z iných zdrojov prípustná hodnota pre deň, večer aj noc $L_{Aeq,p,d,v,n} = 70$ dB. Preprava ropy v ropovode uloženom v zemi nebude zdrojom hluku ani vibrácií a v svojom okolí nespôsobí zmenu hlukovej situácie v porovnaní so súčasným skutkovým stavom trvajúcim už niekoľko rokov.

Žiarenie, teplo a zápach

Počas realizácie stavebných prác ani počas prevádzky zrekonštruovaného ropovodu nevznikne zápach a ani elektromagnetické ani rádioaktívne žiarenie, pretože pri preprave ropy sa nebudú používať zdroje elektromagnetického žiarenia ani rádioaktívne žiariče.

Vplyvy na reliéf, horninové prostredie a pôdu

Reliéf terénu je rovinatý. Rekonštrukcia líniovej stavby v dôsledku svojej dĺžky 9,102 km resp. 9,044 km povedie nerovnorodým prostredím z hľadiska horninového prostredia. Stavebné práce sa budú vykonávať postupne po úsekoch a výkopy budú krátkodobé, vďaka čomu dôjde k minimálnej deštrukcii územia bez vzniku geodynamických javov. Geologické podložie a inžinierskogeologické pomery v štartovacích bodoch sú identické a v čase spracovávania SOH boli overené podrobným geologickým prieskumom. Horizontálne vŕtanie trasy pod korytom rieky Ipľa nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie. Rekonštrukcia pôvodnej trasy ropovodu ani výstavba nového úseku trasy si nevyžadujú trvalý záber poľnohospodárskej pôdy ani lesného pôdneho fondu.

Vybudovanie pracovných pruhov, skladovacích plôch, manipulačnej plochy na uloženie vrtného zariadenia dočasne zmenia spôsob použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel. Dočasne odňatá ornica sa zhrnie na okraj pracovného pruhu aj manipulačnej plochy, výkopová zemina z ryhy sa uloží vedľa výkopu. Po uložení potrubia sa ryha zasype výkopovou zeminou a jej prebytok sa rozprestrie na pracovný pruh. Na pôvodné miesta sa vráti aj ornica. Po ukončení stavebných prác navrhovateľ zabezpečí, aby sa dotknutá poľnohospodárska pôda realizáciou rekultivačných opatrení vrátila do pôvodného stavu.

Po oboch stranách novej trasy ropovodu musí viesť desať metrov široký pás (à 5 metrov od osi ropovodu na obidve strany) bez rastlinného krytu, preto z neho bude potrebné vyrúbať krovinatý porast na ploche cca 960 m² a ojediniele rastúce stromy. Ich inventarizácia musí tvoriť súčasť najneskôr projektovej dokumentácie vypracovanej pre účely vydania stavebného povolenia. Popri existujúcej trase ropovodu pás bez rastlinného krytu už vedie.

Po zohľadnení všetkých navrhovaných technických opatrení, ktorých prevažná časť je popísaná v kapitole IV.2, je možné konštatovať, že počas bežného prevádzkového režimu ropovodu nedôjde k priamej kontaminácii pôd a navrhovaná činnosť nebude mať vplyv ani na intenzitu erózných procesov, ktoré v území v súčasnosti prebiehajú.

Vplyvy na ekosystémy, flóru a faunu

Hĺbenie rýh a vybudovanie súvisiacich obslužných zariadení obmedzí voľný pohyb fauny v ich okolí a zničí existujúce biotopy. Vplyv stavebných prác na živočíchy bude len krátkodobý. Vplyv hluku z motorov nákladných automobilov a stavebných a vrtacích mechanizmov môže spôsobiť, že niektoré druhy lovej zveri opustia potravné a rozmnožovacie stanovištia. Na ostatné živočíchy nebude vplývať rušivo.

Pri križovaniach potokov budú niekoľko dní narušené toky, uložením potrubia pod ich korytá nebudú vytvorené trvalé migračné bariéry pre živočíchy ani nebude narušený vodný režim.

Stavebné práce sa budú v CHVÚ Poiplie realizovať v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky MŽP SR č. 20/2008 Z. z. ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Poiplie, výlučne v čase hniezdneho pokoja ktorý trvá od 01. augusta do 01. marca, stavebné práce v ostatnom území sa môžu realizovať po zbere úrody z poľnohospodárskej pôdy a v čase vegetačného pokoja ktorým je obdobie od 1. októbra do 31. marca.

Súčasný aj zrekonštruovaný ropovod je líniovou dopravnou potrubnou trasou uloženou v zemi a tak ako v súčasnosti ani po jeho rekonštrukcii sa nepredpokladá, že by negatívne zasiahol do miestnych, regionálnych alebo nadregionálnych prvkov ekologickej stability. Plošne najrozšírenejším prvkom dotknutého územia je ekosystém orných pôd. Najvýznamnejším prvkom územného systému ekologickej stability (ÚSES) je biocentrum nadregionálneho významu Poiplie. Rekonštrukcia ropovodu sa ho dotkne prevažne nepriamo, nakoľko v jeho najhodnotnejšej časti územia bude ropovodné potrubie uložené v zemi a pod korytom rieky Ipeľ.

Vplyvy na scenériu krajiny

Krajinu hodnoteného územia tvorí v prevažujúcej miere poľnohospodárska pôda. Vplyvom prevádzky zrekonštruovaného ropovodu uloženého v zemi sa štruktúra a využívanie okolitej krajiny nezmení. Miernu zmenu scenérie spôsobí desať metrov široký pás (à 5 metrov od osi ropovodu na obidve strany) bez rastlinného krytu, ktorý bude viesť brehovým resp. krovinatým porastom novej trasy ropovodu.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Kultúrne a historické pamiatky v blízkom ani širšom okolí nebudú prevádzkovaním zrekonštruovaného ropovodu bezprostredne ohrozené.

Kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. etnické a miestne tradície) nebudú prevádzkovaním rekonštruovaného ropovodu nijakým spôsobom dotknuté.

Vplyvy na archeologické náleziská

Vzhľadom na to, že prevažná časť stavebných prác sa bude realizovať v trase existujúceho ropovodu, nie je predpoklad, že by v jeho okolí bolo potrebné vykonať záchranný archeologický výskum v zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

Hodnotenie zdravotných rizík a vplyvy na obyvateľstvo

Zachovávanie postupov odporučených dodávateľmi zariadení a dodržiavanie predpisov na ochranu zdravia a bezpečnosti práce a protipožiarnych opatrení spolu so skutočnosťou, že prevažná časť ropovodnej trasy vedie aj bude viesť extravilánom, sú vysokou zárukou toho, že navrhovaná činnosť nebude negatívne vplyvať na zdravotný stav obyvateľstva.

Z hľadiska pracovných príležitostí sa realizácia zámeru dotkne niekoľkých desiatok ľudí predovšetkým v robotníckych profesiách, ktorí sa zamestnajú pri prípravných prácach a realizácii navrhovanej činnosti.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Primerané posúdenie vplyvov posudzovanej činnosti a odhad ich významu na územia sústavy NATURA 2000 v zmysle článku 6.3 smernice 92/43/EHS o biotopoch vykonala v decembri 2013 spoločnosť EKOSPOL DMA, s. r. o. z Turčianskych Teplíc. V rámci prác na zámere vykonala v apríli 2013 jednorazový terénny prieskum poloprirodzených a prirodzených spoločenstiev so zachovalou vegetáciou (remízky, kroviny, mezofilné až vlhké lúčne porasty, brehové porasty). Prieskum uskutočnila v desiatich rôznych lokalitách na celej trase ropovodu, pričom posledné dve z nich sa nachádzali v záverečnej t. j. novej časti trasy.

Obidve navrhované časti novej trasy ropovodu (variant A aj variant B) zasiahnu do nasledovných slovenských lokalít sústavy NATURA 2000:

Chránené vtáčie územie (CHVÚ) Poiplie (SKCHV021)

Časť novej trasy povedie okrajom CHVÚ Poiplie, konkrétne rozhraním rozľahlej poľnohospodárskej a aluviálnej nivy Ipľa zachovanej v relatívne pôvodnom stave. To znamená, že sa v ňom uskutočnia výkopové práce a bude v ňom dočasne situovaná spevnená manipulačná plocha, na ktorú sa umiestnia vrtné zariadenie a súvisiace pomocné technické zariadenia. Budovanie novej trasy ropovodu môže na okraji CHVÚ Poiplie ovplyvniť sedem druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany, poškodením biotopov a vyrušovaním v čase migrácie.

Vplyvy síce zasiahnu priamo do CHVÚ Poiplie ale budú dočasné, pretože sa budú vyskytovať iba v období realizácie navrhovanej činnosti. Realizáciu stavebných prác v CHVÚ plánuje navrhovateľ vykonať v čase hniezdneho pokoja, ktorý trvá v období od augusta do marca. Stavebné práce budú trvať len niekoľko dní.

Rekonštrukcia pôvodného ropovodu ani výstavba novej trasy si nevyžadujú trvalý záber biotopov druhov (predmetu ochrany) ani fragmentáciu biotopov, ktoré budú môcť vtáci naďalej využívať ako hniezdne a potravné biotopy. Po uvedení do prevádzky nebude ropovod žiadnou bariérou pre vtáky CHVÚ Poiplie.

Z vykonaných posúdení a vyhodnotení vplyvov na predmety ochrany vyplynulo, že realizácia ani jedného z navrhovaných variantov nebude mať významný negatívny

vplyv na CHVÚ Poiplie, a teda nie je predpoklad, že by negatívne ovplyvnila predmet ochrany.

Územie európskeho významu (ÚEV) Poiplie (SKUEV0257)

Výstavba novej trasy ropovodu v ÚEV Poiplie sa bude realizovať bezvýkopovou technológiou riadeného vŕtania pod korytom rieky Ipel', ktorej podstata spočíva v tom, že nevyžaduje výkopové práce, a teda nenaruší povrch ÚEV. To znamená, že ÚEV Poiplie bude realizáciou navrhovanej činnosti dotknuté len nepriamo.

Ďalšie územia sústavy NATURA 2000 nebudú realizáciou navrhovanej činnosti a jej prevádzkovaním zasiahnuté vzhľadom na ich vzdialenosť, ich charakter a na predmety ochrany.

Vyhodnotenie z hľadiska ochrany na územia sústavy NATURA 2000

Nová trasa slovenskej časti ropovodu bude križovať dve chránené územia a jej budovanie ich bude ovplyvňovať odlišne – CHVÚ Poiplie priamo a ÚEV Poiplie nepriamo. Z vykonaných prieskumov a ich vyhodnotení vyplynulo, že vplyvy realizácie navrhovanej novej trasy ropovodu variantu A a variantu B na územia sústavy NATURA 2000 sú rovnocenné a bez významných vplyvov na CHVÚ Poiplie.

Súčasný ropovod sa v prevažnej časti dotknutého územia nachádza už 50 rokov a jeho vplyvy na okolité prostredie a lokality sústavy NATURA 2000 sú minimálne a také budú aj vplyvy prevádzky zrekonštruovaného vodovodu.

Úsek trasy medzi maďarsko-slovenskou štátnou hranicou a úsekovou stanicou v Honte v Maďarsku prechádza cez celoštátne chránený Národný park Dunaj – Ipel', ktorý bol zaradený aj medzi Ramsarské lokality. Okrem toho sa trasa dotýka dvoch maďarských oblastí NATURA 2000 – CHVÚ Poiplie (HUDI10008) a osobitne chránenej oblasti Ipel'ské údolie (HUDI20026). Hodnotenie vplyvov rekonštrukcie ropovodu na celistvosť území sústavy NATURA 2000 v Maďarskej republike je uvedené v Štúdii ochrany organizmov žijúcich vo voľnej prírode a ochrany krajiny, ktorú v júli 2013 pripravili Dr. Tibor Kovács a Ferenc Nagy a ktorá tvorí prílohu č. 3 k posudzovanej SOH.

Autori v závere Štúdie konštatujú, že miera narušenia prostredia v dôsledku rekonštrukcie ropovodu sa môže považovať za nízku.

VI. ZÁVERY

1. Záverečné stanovisko k navrhovanej činnosti

Na základe vyhodnotenia výsledkov procesu posudzovania vykonaného v súlade s ustanoveniami zákona o posudzovaní, pri ktorom sa bral do úvahy stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a to aj kumulatívnych, vplyv na zdravie obyvateľstva z hľadiska pravdepodobnosti, povahy, rozsahu a trvania navrhovanej činnosti, miesta jej realizácie so zameraním najmä na úroveň spracovania dokumentácie, stanoviská orgánov a organizácií dotknutých navrhovanou činnosťou a pri súčasnom stave poznania, Ministerstvo životného prostredia SR

o d p o r ú č a

realizáciu navrhovanej činnosti „Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika“ za predpokladu, že budú splnené podmienky a že budú realizované opatrenia uvedené v bode VI.3 tohto návrhu záverečného stanoviska a že neurčitosti, ktoré sa vyskytli v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, budú vyriešené v ďalších stupňoch povoľovania činnosti podľa osobitných predpisov.

2. Odporúčaná variant

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené kritériá, ktoré sa použili pri rozhodovaní, ktorý z navrhovaných variantov sa odporúči na realizáciu:

č.	Hodnotený parameter	Variant A	Variant B
1.	dĺžka novej trasy od AŠ po štartovací bod	311 m	347 m
2.	dĺžka novej trasy od štartovacieho bodu po hranicu Slovenskej a Maďarskej republiky (SR/MR)	245 m	150 m
3.	celková dĺžka novej trasy ropovodu na území SR	555 m	497 m
4.	dĺžka novej trasy od hranice SR/MR po bod napojenia v MR	598 m	639 m
5.	celková dĺžka podvrtania pod korytom Ipľa	843 m	789 m
6.	celková dĺžka rekonštruovaného ropovodu v SR	9 102 m	9 044 m
7.	celková dĺžka ropovodu v CHVÚ Poiplie	652 m	594 m
8.	plocha dočasne zabranej pôdy v CHVÚ Poiplie	9 966 m ²	9 662 m²
9.	vplyv na CHVÚ Poiplie	bez významných negatívnych vplyvov	bez významných negatívnych vplyvov
10.	celková plocha skrývky ornice z pracovného pruhu	108 310 m ²	107 060 m²
11.	plocha dočasne zabranej poľnohospodárskej pôdy na vytvorenie pracovného pruhu	155 970 m ²	154 170 m²
12.	množstvo odpadových vrtných kalov a odpadov z vodných vrtov	900 t	800 t

Na základe dostupných informácií o oboch navrhovaných variantoch a o nultom variante a z toho vyplývajúcich predpokladaných environmentálnych vplyvoch na jednotlivé zložky životného prostredia je zrejmé, že navrhovaná nová časť trasy ropovodu a jej technické riešenie zasiahnu do chránených území a záujmových prvkov ochrany prírody len minimálne. Na základe porovnania environmentálnych, technických a ekonomických parametrov sa **odporúča uplatniť variant B**. To znamená, že na realizáciu sa odporúča trasa ropovodu s vnútorným priemerom DN 450, menovitým tlakom PN 6,3 MPa ktorá povedie od armatúrnej šachty v km 8,547 do štartovacieho bodu B v ktorom začne bezvýkopové vrtanie novej trasy ropovodu pod korytom Ipľa a v následnom vedení trasy do bodu napojenia na ropovod v Maďarskej republike.

3. Odporúčané podmienky pre etapu výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Na základe predloženej dokumentácie, doručených stanovísk účastníkov procesu posudzovania, odborného posudku a po zvážení možných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie sa odporúča podmieniť povolenie jej prevádzky splnením nasledovných

podmienok vrátane ich zapracovania do príslušných stupňov dokumentácie, ktorá bude spracovaná pre účely povolenia navrhovanej činnosti:

1. v zmysle § 18 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov požiadať miestne príslušný Okresný úrad Levice, pozemkový a lesný odbor o stanovisko k použitiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky zámer na čas kratší ako jeden rok;
2. stavebné práce v CHVÚ Poiplie realizovať v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky MŽP SR č. 20/2008 Z. z. ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Poiplie len v čase hniezdneho pokoja, ktorý trvá od 01. augusta do 01. marca;
3. na ostatnom území vykonať stavebné práce po zbere úrody z poľnohospodárskej pôdy a v čase vegetačného pokoja ktorým je obdobie od 1. októbra do 31. marca;
4. prípadné zmeny v technickom riešení ešte pred ich realizáciou konzultovať so Štátnou ochranou prírody SR, Regionálnym centrom ochrany prírody v Nitre;
5. priebežne kontrolovať, či sa vo výkopoch nenahromadili voľne žijúce živočíchy. V prípade ich výskytu požiadať miestne príslušný Okresný úrad v Leviciach, odbor starostlivosti o životné prostredie, aby vykonal potrebné opatrenia na ich záchranu;
6. počas výstavby aj počas prevádzky ropovodu dodržiavať bezpečnostné, technické a organizačné predpisy súvisiace s navrhovanou činnosťou;
7. bezchybnosť zvarov potrubia kontrolovať nedeštruktívnou skúškou prežiarením ešte pred jeho uložením do zeme (rýh, chráničiek);
8. bezchybnosť izolačných materiálov potrubia skontrolovať ešte pred jeho uložením do zeme;
9. tlakovú skúšku celej potrubnej trasy vykonať ešte pred uvedením ropovodu do prevádzky;
10. ochranu horninového prostredia, pôdy, povrchových aj podzemných vôd počas výstavby pred únikom škodlivých látok zabezpečiť aj tým, že motorové vozidlá a stavebné mechanizmy budú v bezchybnom technickom stave, čím sa minimalizujú možnosti úniku pohonných látok;
11. dôsledne dodržiavať všetky povinnosti ktoré prevádzkovateľovi, ktorý zaobchádza s nebezpečnými látkami, vyplývajú zo zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov a súvisiacich predpisov s dôrazom na § 39;
12. stavebné práce týkajúce sa povrchových vodných tokov t. j. rieky Krupinica, Seleckého potoka, Olváru (Lomockého potoka) a jeho odľahčovacieho kanála a rieky Ipl'a uskutočniť za podmienok, ktoré stanoví správca týchto vodných tokov a v zmysle podmienok súhlasu vydaného Okresným úradom Levice, odbor starostlivosti o životné prostredie – úsek vodnej správy podľa ustanovenia § 27 vodného zákona ešte pred vydaním stavebného povolenia;
13. pri križovaní ropovodného potrubia s povrchovými vodnými tokmi rešpektovať príslušné ustanovenia zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov;
14. priestory na zhromažďovanie odpadov musia byť zabezpečené v súlade s ustanoveniami § 25 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch;
15. najneskôr v projektovej dokumentácii vypracovanej pre účely vydania stavebného povolenia uviesť rozsah nevyhnutného výrubu a popis sadových úprav;
16. územie s poľnohospodársky využiteľnou pôdou po dočasnom zábere uviesť do pôvodného stavu technickou a biologickou rekultiváciou a zamedziť prieniku invázných druhov rastlín do dotknutého územia;
17. stavebné práce v blízkosti obytnej zóny realizovať mimo nočných hodín a dní pracovného pokoja;

18. po uvedení navrhovanej činnosti do prevádzky porovnať predpokladané výstupy so skutočne dosahovanými hodnotami a k odchýlkam zabezpečiť opatrenia na ich odstránenie.

Na základe výsledkov environmentálneho hodnotenia predpokladaných vplyvov na životné prostredie a s prihliadnutím na doručené stanoviská a závery verejných prerokovaní správy o hodnotení, je možné považovať navrhované opatrenia za dostatočné.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska vrátane zdôvodnenia akceptovania alebo neakceptovania predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení

Záverečné stanovisko k navrhovanej činnosti „Rekonštrukcia a zvýšenie prepravnej kapacity ropovodu Adria na trase ropovodu PS4 Tupá – Maďarská republika“ bolo vypracované v súlade s ustanoveniami § 37 ods. 1) až ods. 3) zákona o posudzovaní po podrobnom preštudovaní správy o hodnotení, všetkých doručených stanovísk účastníkov konania a odborného posudku vypracovaného podľa § 36 zákona o posudzovaní.

V priebehu procesu posudzovania sa nezistili žiadne skutočnosti, ktoré by po realizácii opatrení navrhovaných v záverečnom stanovisku MŽP SR závažným spôsobom ohrozovali niektorú zo zložiek životného prostredia alebo zdravie obyvateľov dotknutých obcí. Nikto z účastníkov konania t. j. ani orgány štátnej správy ani verejnosť nevzniesli námietky takého charakteru, ktoré by boli dôvodom k zamietavému stanovisku.

Za negatívnu stránku navrhovanej činnosti možno považovať výkopové práce veľkého rozsahu, dočasné použitie poľnohospodárskej pôdy, prípadné prachové úlety z uloženej vykopanej zeminy, hluk z prevádzky motorových vozidiel stavebných mechanizmov, odstránenie krovinatých porastov, výrub stromov a vytvorenie pásu bez rastlinného krytu po oboch stranách novej časti trasy ropovodu.

K hlavným pozitívam navrhovanej činnosti a zároveň aj dôvodmi pre odporúčanie realizácie navrhovanej činnosti sú nasledovné skutočnosti:

- pri technickej rekonštrukcii slovenskej časti trasy ropovodu sa odstráni pôvodné päťdesiat rokov staré potrubie, čím zanikne nebezpečenstvo prípadných únikov ropy, ku ktorým by mohlo dôjsť v dôsledku jeho nevyhovujúceho technického stavu;
- technické parametre navrhovaného ropovodu – väčší vnútorný priemer potrubia a vyšší menovitý tlak – umožnia takmer dvojnásobne zvýšiť ročnú prepravnú kapacitu ropy ropovodu Adria v porovnaní so súčasnosťou;
- zrekonštruovaný ropovod Adria bude bezpečnou plnohodnotnou alternatívnou dopravnou trasou surovej ropy do Slovenskej republiky k ropovodu Družba;
- možnosť dopravovať ropu aj obráteným smerom, to znamená zo Slovenska do Maďarska prípadne ostatných nadväzujúcich krajín;
- využije sa jestvujúce technické a technologické napojenie na PS Tupá;
- pri križovaniach ropovodu s cestnými komunikáciami a železničnou traťou sa ropovodné potrubie nasunie do chráničiek súčasného ropovodu;
- pri križovaniach s potokmi a riekou Krupinicou sa uplatní technológia uloženia ropovodného potrubia zhybkou v hĺbke 2,4 m resp. 1,7 m pod dnom tokov;
- na prekonanie rieky Ipel' sa použije bezvýkopová technológia horizontálne riadeného vŕtania, ktorá je technicky progresívna a bezpečná a súčasne aj ekologická, pretože zabezpečí najmenší možný zásah do chránených území, ktoré sa nachádzajú na oboch brehoch Ipel'a. Potrubie bude uložené pod korytom rieky Ipel';
- trasa variantu B je z hľadiska ochrany ohľadupľnejšia k územia európskeho významu Alúvium Ipel'a, pretože je o 58 metrov kratšia ako trasa variantu A;

- nová trasa ropovodu a jej technické riešenie minimalizujú zásah do chránených území a záujmových prvkov ochrany prírody;
- proces posudzovania preukázal, že vplyv navrhovanej činnosti na predmet ochrany v CHVU Poiplie nebude mať významný negatívny vplyv a že negatívne neovplyvní integritu dotknutého územia;
- všetky stanoviská ktoré boli k posudzovanej dokumentácii doručené na MŽP SR, boli kladné a splnenie konkrétnych požiadaviek ktoré v nich boli uvedené, je možné zabezpečiť;
- realizácia navrhovanej činnosti predstavuje akceptovateľný dopad na životné prostredie pri dodržaní podmienok uvedených v kapitole VI.3 tohto záverečného stanoviska;

V procese posudzovania bolo preukázané, že realizácia navrhovanej činnosti nebude mať závažný vplyv na životné prostredie. Pozitívne efekty navrhovanej činnosti prevažujú nad negatívnymi a z environmentálneho, technického aj ekonomického hľadiska je možné považovať navrhovanú činnosť za vyhovujúcu.

5. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy

Poprojektovú analýzu navrhovanej činnosti je potrebné orientovať na nasledovné oblasti:

- monitorovanie bioty pred výstavbou ropovodu, počas jeho výstavby a tri roky po jej skončení. V rámci monitoringu v CHVÚ Poiplie vykonať prieskum vtákov so zameraním na druhy, ktoré sú predmetom ochrany;
- pred výstavbou overiť v dotknutom území výskyt hodnotných biotopov, hlavne sledovanie biotopov brehových porastov potokov, ktoré budú výstavbou dotknuté. Výsledky sledovania sa použijú na určenie spoločenskej hodnoty biotopov, ktoré budú výstavbou poškodené;
- po ukončení výstavby kontrolovať v dotknutom území výskyt invázných druhov rastlín;
- výsledky monitorovania spracovávať do čiastkových správ, ktoré bude navrhovateľ predkladať Okresnému úradu Levice, odboru starostlivosti o životné prostredie, ktorému predloží aj záverečnú správu po ukončení monitorovania;
- počas realizácie navrhovanej činnosti priebežne preverovať dodržiavanie bezpečnostných predpisov, protipožiarnych opatrení a podmienok na ochranu zdravia pracovníkov pri práci;

Rozsah a lehoty sledovania a vyhodnocovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie určí v súlade s § 39 zákona o posudzovaní povoliujúci orgán pri povoľovaní navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov a s prihliadnutím na toto záverečné stanovisko.

Na základe operatívneho ako aj komplexného vyhodnocovania výsledkov monitorovania je navrhovateľ v zmysle § 39 ods. 3 zákona o posudzovaní povinný v prípade, ak zistí, že skutočné vplyvy činnosti posudzovanej podľa tohto zákona sú horšie než uvádza správa o hodnotení, zabezpečiť opatrenia na zosúladienie skutočného vplyvu s vplyvom určeným v správe o hodnotení a v súlade s podmienkami uvedenými v rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov. Povoľujúci orgán by mal navrhovateľa na túto povinnosť upozorniť v rámci týchto podmienok.

Ak sa zistí, že skutočné vplyvy navrhovanej činnosti posudzované podľa zákona sú horšie, než sa uvádza v správe o hodnotení navrhovanej činnosti resp. zámere, ktorý plní funkciu správy o hodnotení, ten, kto navrhovanú činnosť vykonáva, povinný zabezpečiť opatrenia na zosúladienie skutočného vplyvu s vplyvom uvedeným v správe o hodnotení navrhovanej činnosti, v súlade s podmienkami určenými v rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

6. Informácia pre povolujući orgán o zainteresovanej verejnosti

Zainteresovaná verejnosť je podľa §24 zákona č. 24/2006 Z. z. verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania. Medzi zainteresovaných verejnosť patrí najmä fyzická osoba podľa § 24a, b) právnická osoba podľa §24b alebo 27, občianska iniciatíva podľa § 25, občianske združenie podporujúce ochranu životného prostredia podľa § 26.

V procese posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti nebola identifikovaná zainteresovaná verejnosť (fyzické osoby).

6a. Platnosť záverečného stanoviska

Platnosť záverečného stanoviska je 7 rokov odo dňa jeho vydania. Záverečné stanovisko nestráca platnosť, ak sa počas jeho platnosti začne konanie o umiestnení, alebo povolení činnosti podľa osobitných predpisov (napr. stavebný zákon, zákon IPKZ).

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Ministerstvo životného prostredia SR
Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia
Odbor environmentálneho posudzovania
Ing. Milan Luciak

v súčinnosti s

Úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Bratislave

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Ministerstvo životného prostredia SR
RNDr. Gabriel Nižňanský
riaditeľ odboru environmentálneho posudzovania

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

Bratislava 04. 04. 2014